

เครื่องมือในสร้างความกลัว แก่ประชาชนรัฐโอซันเนีย จากวรรณกรรม 1984 Fearmongering in 1984: How Fear govern the people of Oceania

ธนา มณีพฤษัก^{1*}

Tana Maneepruk^{1*}

¹ อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer, Department of Public Administration, Faculty of Political Science,
Hatyai University

*Corresponding author, E-mail: tana.m@dnr.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเครื่องมือที่รัฐใช้ในการสร้างความกลัว แก่ประชาชนรัฐโอซันเนีย จากวรรณกรรม 1984 เป็นการศึกษาโดยใช้ รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งเน้นการตีความและวิเคราะห์ (Interpretative and textual analysis) ในเรื่องการควบคุมคนในสังคมโดยใช้เครื่องมือของรัฐคือการสร้างความกลัว โดยศึกษาจากวรรณกรรมเรื่อง 1984 เป็นหลัก ส่วนเอกสารอื่น ที่เกี่ยวข้อง เช่น การทบทวนวรรณกรรมจากทั้งภายในและต่างประเทศ และจากกรณีศึกษา (Case Studies) แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัย ซึ่งพบว่า เครื่องมือที่รัฐใช้ในการสร้างความกลัว แก่ประชาชนรัฐโอซันเนีย มี 4 อย่างด้วยกัน คือ 1. การสร้างโทรภาพ (Telescreen) 2. ตำรวจความคิด (Thought Police) 3. การลงโทษในที่สาธารณะ (Public Punishment) 4. การจับไปทรมานเพื่อปรับทัศนคติ (Tortured) ซึ่งการกระทำดังกล่าว มีขึ้นเพื่อทำให้ประชาชนในรัฐเกิดความกลัว ไม่กล้ามีความเห็น ไม่กล้ามีความคิดที่แตกต่าง จึงทำให้การปกครองเป็นไปอย่างง่ายตาย และสามารถรักษาอำนาจของผู้ปกครอง ไว้ให้ดำรงอยู่ได้ไปตลอดกาล

คำสำคัญ: เครื่องมือในสร้างความกลัว

Abstract

This research aimed to study tools used by the state to create fear to the people of Oceania in “1984”. Under the basis of qualitative research methodology, the study employed interpretative and textual analysis in order to study the state’s creation of fear the tools the state used to control its people. The analysis was purposive for the review of 1984 itself as a primary source obtained and that of available literatures published in Thailand and oversea as well as case studies. It is revealed that the tools can be classified into four: Telescreen, Thought Police, Public Punishment and Torture. All of the operations organized are meant to create fear among the people, neither allowing the existence of opinion expressions nor arguments. By these helps, the state’s government can maintain the survival of its power continually.

Keywords: Fearmongering

บทนำ

เมื่อสังคมเผด็จการและสังคมนานาธิปไตยเกิดขึ้นนั้น รัฐนั้นได้ประโยชน์จากการสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้คนในสังคมเพื่อเป็นข้ออ้างในการปกครอง (พิชญ์, 2559) มีการนิยามคำศัพท์เพื่อสร้างความชอบธรรมในการสร้างความกลัวหลาย ๆ คำ เช่น การสร้างความมั่นคง หรือ เพื่อความสงบเรียบร้อย หรือแม้แต่คำที่ว่า เพื่อความมั่นคง และยังยืน ซึ่งจะมองได้โดยสามัญสำนึกกว่าเป็นแค่คำที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรม ของผู้มีอำนาจในสังคมเผด็จการและอำนาจนิยมเท่านั้นเอง

การเมืองเรื่องความกลัวนั้น ครอบคลุมไปถึงเรื่องของการชวนให้ผู้คน เกิดความเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่บังคับ หรือธรรมา หรือสื่อสารกับผู้คนในสังคม ทั้งจากกลไกของรัฐ และจากการธรรมาหาเสียง หรือจากสื่อมวลชนด้วย และถ้าหากย้อนกลับมามองในสังคมไทย ดูเหมือนว่าผู้มีอำนาจ ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการร่างรัฐธรรมนูญแล้วแต่ เกิดความกลัวขึ้นมา กันเอง (วีรพงษ์, 2559) สามารถมองได้ผ่าน การเขียนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่เขียนขึ้นด้วยความกลัวว่า 1) กลุ่มอำนาจเก่า จะกลับเข้ามาใช้อำนาจในการเลือกตั้ง และยังหนักไปกว่านั้นคือ 2) กลัวการเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้น เพราะเมื่อทุกอย่างต้องกลับไปสู่การตัดสินใจของประชาชนแล้ว การควบคุมเสียงทางการเมืองก็จะเป็นไปได้ยาก นำมาซึ่งวาทกรรม รัฐประหารเสียของ (หทัยกาญจน์, 2560) ที่เกิดขึ้นในสังคมการเมืองไทยในปัจจุบัน

มุมมองสมัยใหม่จากองค์การระหว่างประเทศในเรื่องความกลัวนั้น มีการประชุมของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และรายงานการพัฒนามนุษย์ประจำปี ค.ศ. 1994 (UNDP, 1994) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิดด้านความมั่นคงมนุษย์อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรกโดยกล่าวถึง “มิติใหม่ของความมั่นคงของมนุษย์” (New Dimensions of Human Security) และระบุว่าความมั่นคงของมนุษย์คือ “เสรีภาพหรือการปลอดภัยจากความกลัวและเสรีภาพหรือการปลอดภัยจากความต้องการ”

วรรณกรรมเรื่อง 1984 เป็นโลกที่ถูกควบคุมโดยอุดมการณ์ และโดยระบบของโครงสร้างทั้งในความคิด และอำนาจ ที่มีการจัดตั้ง หรือจัดการได้อย่างเหมาะสมพอดี สามารถทำให้ประชาชนถูกผนวกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ถูกจัดตั้งขึ้น (Internalize) นำเสนอให้เห็นถึงที่สังคมต้องยอมแลก เพื่อให้ได้มาซึ่งความเชื่อที่เสมอภาค ผ่านการโฆษณาชวนเชื่อที่ถูกวางโครงเรื่อง และรูปแบบของระบอบ หรือระบบบางอย่างเอาไว้อย่างแยบยลของผู้ชี้นำของแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งจะเป็นเพียงความเสมอภาคของความเชื่อและความรับรู้ ไม่ใช่โดยทวิสัยที่เป็นจริง รัฐโชนเนียในนวนิยาย 1984 ซึ่งเป็นรัฐแบบเผด็จการที่ปกครองโดยใช้การรวบอำนาจเบ็ดเสร็จผ่านการปกครองโดยพรรคพรรคเดียว คือ อิงลิช โซเซียลลิซึม (English Socialism) หรือ อิงซ็อก (Insoc) โดยมีผู้นำสูงสุดคือพี่เบิ้ม หรือ Big Brother ซึ่งรูปภาพใบหน้าของเขาปรากฏอยู่ทั่วทุกหัวระแหงในโชนเนีย ประหนึ่งจับจ้องมองดูทุกคน เครื่องมือที่อิงซ็อกใช้คือการลงโทษและโฆษณาชวนเชื่อ ผ่านโทรภาพ การเขียนประวัติศาสตร์ขึ้นใหม่ เพื่อทดแทนสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต เพราะทางพรรคจำเป็นต้องควบคุมประชาชนให้มีความคิด คำพูด และการกระทำที่เหมือนกัน

การใช้ชีวิตในโชนเนียล้วนเต็มไปด้วยพิธีกรรมมากมาย พิธีสำคัญอย่างหนึ่งที่สร้างความกลัวและความเกลียดชังให้ผู้คนในโชนเนีย คือรายการ ความเกลียดชังนาที ซึ่งประชาชนต้องมารวมตัวกันเพื่อดูเรื่องราวที่พรรคนี้บอกให้ดู สิ่งที่คุณต้องดูเป็นประจำคือใบหน้าและเรื่องราวของบุคคลที่ชื่อว่า เอ็มมานูเอล โกลสไตน์ คนที่พรรคนี้ชูขึ้นมาว่าเป็นศัตรูหมายเลขหนึ่ง ของโชนเนีย

และในการที่จะดำรงรักษาระเบียบเหล่านี้ไว้ พรรคจำเป็นที่ต้องคิดรูปแบบของภาษาใหม่ขึ้นมา หรือ Newspeak โดยเป็นการตัดหรือลดทอนคำศัพท์ต่าง ๆ ให้น้อยลง คำใดที่ทำให้คนสามารถคิดถึงกฎ และแหกคอกได้ก็ตัดทิ้งไป

และเมื่อรัฐได้สร้างความกลัวให้เกิดขึ้นได้อย่างสำเร็จต่อประชาชนของรัฐ จะเกิดสิ่งที่เรียกว่า “การทำให้ตนเองไม่มีอยู่โดยอัตโนมัติ (Auto Censorship)” คือการทำทุกอย่างที่รัฐต้องการ โดยกลายเป็นความคิดที่ว่า สิ่งนั้นเป็นการกระทำที่ดี และถูกต้อง (วันรัก, 2012) ดังตอนจบของวรรณกรรม 1984 ตัวละครเอกของเรื่อง วินสตัน สมิทธี จำเป็นต้องยอมเสียซึ่งจิตวิญญาณขบถของตนเอง ไม่ว่าจะเป็ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพที่จะเห็นต่าง เพื่อจะให้ได้ซึ่งอิสรภาพของร่างกาย

วัตถุประสงค์

ศึกษาเครื่องมือที่รัฐใช้ในการสร้างความกลัว แก่ประชาชนรัฐโอซันเนีย จากวรรณกรรม 1984

แนวคิด ทฤษฎี

แนวคิดเรื่องการใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ ทำให้เป็นประโยชน์ของผู้ปกครอง

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2550) อธิบายเรื่องการใช้ การเมืองแห่งความกลัว (Political of Fear) ในการปกครองว่าการเมืองแห่งความกลัวนั้น เป็นหัวใจของการปกครองของบรรดาพันมิตรรัฐประหาร ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ผนวกตัวเอง หรืออาจจะถูกผนวกเข้าไป อยู่ในฐานะเป็นผู้ช่วยงานของคณะรัฐประหาร เพื่อให้คณะรัฐประหารนั้นสามารถรักษาอำนาจไว้ได้ และไม่สูญเสียอำนาจที่ตัวเองได้จัดตั้งขึ้นมาอย่างง่ายดาย และหากสามารถควบคุมทิศทางทางการเมืองได้ ก็จะเป็นหลักยึดสำคัญที่จะดำรงคงอยู่ในพื้นที่ทางการเมืองไปได้อีกยาวนาน โดยการเสกสรรปั้นแต่งในการใช้ความสามารถพิเศษของคณะรัฐประหาร ซึ่งมีใช้ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างแน่นแท้ รวมถึงศีลธรรมอันดีงาม แต่เป็นการสร้างความกลัวให้แก่สังคม

เริ่มตั้งแต่การที่คณะรัฐประหารไม่ว่ายุคสมัยใด เมื่อมีการประกาศเหตุผลในการก่อรัฐประหาร ก็มักจะใช้เหตุผลว่า 1) เพื่อยุติวิกฤติความแตกแยกในชาติอย่างรุนแรง จนมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การนองเลือด 2) มีการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง 3) จาบบ้างสถาบันเบื้องสูง (ธนา, 2555) ไม่ว่าจะเกิดการรัฐประหารก็ครั้งต่อครั้ง การให้เหตุผลทั้ง 3 ประการนี้ ก็ยังคงถูกระบายอยู่เสมอ และยังต่อไปถึงเรื่องการเขียนรัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าประชาชนไม่ให้การยอมรับรัฐธรรมนูญที่ถูกร่างขึ้นมานั้น เท่ากับว่า ประชาชนยอมรับ หรือพยายามจะสร้างความแตกแยกในสังคม และคณะรัฐประหารจะถือว่าประชาชนนั่นเอง ที่เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดการนองเลือด และวิธีการที่จะสร้างความหวาดกลัวให้ได้ผลที่สุดของคณะรัฐประหารนั้นก็คือ

1) การแบ่งคนออกเป็น “พวก” ยิ่งถ้าได้เป็นสองพวกจะทำให้ยังมีพลัง หรือในแนวคิดของการสร้างโลกให้เป็นขั้ว เป็นพื้นฐานสำคัญในการจูงใจและบังคับให้คนต้องเชื่อและเดินตาม

2) การตั้งคำถามกับความรักและความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กับบุคคลที่ไม่ใช่พวกตน ในทุกๆครั้งที่ก่อรัฐประหาร

3) ใช้วิธีการอธิบายในเรื่องของ ความอยู่รอดของชาติ เพื่อให้คณะรัฐประหาร “อยู่รอด” ก่อนที่ชาติจะอยู่รอด ซึ่งเป็นความพยายามอันน่าเกลียดในการต้องการรักษาอำนาจที่ไม่ได้ซึ่งความถูกต้องในระบอบการปกครองบ้านเมืองที่เรียกชื่อว่า ประชาธิปไตย

มาคิอาเวลลี (1995) (อ้างถึงใน ธนา, 2555) ได้กล่าวถึงการให้ความกลัวในการปกครองของเจ้าผู้ปกครอง ไว้ว่า การทำให้รักหรือการทำให้กลัว (Love or Fear) สำหรับเจ้าผู้ปกครองแล้วนั้นการเป็นที่หวาดกลัวเป็นการปลอดภัยมากกว่าเป็นที่รัก เพราะความรักนั้นคงรักษาไว้ได้ด้วยสายโซ่แห่งภาวะผูกพัน ซึ่งเนื่องจากความชั่วร้ายของมนุษย์จึงถูกตัดขาดได้ทุกโอกาส เพื่อผลประโยชน์ของตน แต่ความกลัวนั้นคงรักษาไว้ได้โดยความหวาดกลัวการลงโทษ ซึ่งไม่เคยจากท่านไปเลย

และเจ้าผู้ปกครองอาจจะกลัวที่จะโดนประชาชนรังเกียจ จากการที่พยายามจะให้ความกลัวเข้าครอบงำ หรือควบคุมสังคม มาคิอาเวลลีได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ว่า “เจ้าผู้ปกครองจึงไม่ควรที่จะเป็นกังวลกับชื่อเสียงในทางที่ไม่ดีว่าเป็นคนทารุณโหดร้าย ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำให้ ข้าแผ่นดินของเขามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความจงรักภักดี” (สมบัติ จันทรวงศ์, 2552) เพราะจะทำให้สังคมไร้ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อย อาจจะก่อให้เกิดการฆ่าฟันกัน และจะนำไปสู่ความอันตรายแก่ส่วนรวมทั้งหมด

และเพราะความกลัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับให้การใช้อำนาจรัฐเหนือชีวิตประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดของเจ้าผู้ปกครอง ในการที่จะตัดสินชะตาชีวิตของผู้คน อาจจะกล่าวได้ว่าความไม่รู้ (Ignorance) เป็นที่มาของความกลัว และความกลัวได้นำไปสู่การสนับสนุนการใช้ความรุนแรงของรัฐในที่สุด

ในขณะที่ความทารุณโหดร้ายที่ถูกใช้เพื่อสร้างความสงบในรัฐ จะทำอันตรายเฉพาะคนบางคนเท่านั้น แต่จะมีผลทำให้คนส่วนใหญ่ไม่ทำผิดหรือสร้างความวุ่นวายขึ้นภายในรัฐ เนื่องจากพวกเขาเกรงกลัวว่าจะถูกจัดการด้วยความโหดร้ายที่ผู้ปกครองเคยแสดงออกมา และพวกเขาก็จะให้ความเคารพและยอมเชื่อฟังตามที่ต้องการ ทั้งนี้เป็นผลมาจากข้อสรุปของมาคิอาเวลลีที่ว่า “มนุษย์รักตามความพอใจของตน และกลัวตามความพอใจของผู้ปกครอง ดังนั้นการเป็นที่หวาดกลัว (ซึ่งสามารถสร้างได้ตามความพอใจของผู้ปกครอง) จึงเป็นการปลอดภัยมากกว่าการเป็นที่รัก (ซึ่งการจะได้มาต้องขึ้นอยู่กับความพอใจของประชาชน) เพราะมันจะทำให้ผู้ปกครองสามารถบังคับในสิ่งที่เขาต้องการได้อยู่เสมอ เมื่อความพอใจของประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่มีความแน่นอนต่อการบังคับใช้ เจ้าผู้ปกครองที่ทรงปัญญาจึงควรวางรากฐานของตนบนสิ่งซึ่งเป็นของตน ไม่ใช่สิ่งซึ่งต้องขึ้นอยู่กับผู้อื่น” (ธนา, 2555)

แม็กซ์ เวเบอร์ (อ้างถึงใน อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์, 2556) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันที่กล่าวว่า “รัฐคือผู้มีอำนาจผูกขาดในการใช้ความรุนแรง” (Monopoly of violence) เหนือพลเมืองที่อาศัยอยู่ในขอบเขตของอำนาจตน เช่น การบังคับ คุกคามให้ประชาชนทำอะไรที่ขัดแย้งกับความต้องการหรือสามัญสำนึกของตน การใช้กำลังตำรวจหรือทหารเข้าควบคุมหรือปราบปรามผู้ประท้วง หรือแม้แต่การที่เราได้รับอนุญาตจากกฎหมายในการใช้ความรุนแรงเพื่อจัดการกับผู้ล่วงละเมิดสวัสดิภาพและทรัพย์สินของเราและครอบครัว การใช้รุนแรงสามารถยกระดับไปถึงการให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหายไปจากโลกนี้ ซึ่งก็คือ การฆ่า เช่น การวิสามัญฆาตกรรมผู้ร้าย การประหารชีวิตนักโทษ (โดยได้รับการอนุมัติจากศาลซึ่งไม่ได้สังกัดอยู่กับรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร) รัฐสามารถทำให้การฆ่าเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (legitimate killing) หากมองในด้านบวก การฆ่าแบบถูกต้องชอบธรรมโดยเฉพาะที่ผ่านกรอบของกฎหมายก็เพื่อผลประโยชน์โดยรวมของสังคมหรือการอยู่รอดรัฐ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นไม่ว่าใครเป็นผู้นำของรัฐ การกระทำเช่นนี้ของรัฐคงต้องเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ไม่มากก็น้อยตามแต่ปัจจัยอื่นเช่นระบอบการปกครอง เช่น ประชาธิปไตยเสรีนิยม จะมีแนวโน้มในการสังหารประชาชนน้อยกว่ารัฐเผด็จการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ruixue Jia, Pinghan Liang (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Government Structure and Military Coups จากการศึกษา ผู้วิจัยได้ให้กำเนิดทฤษฎีเงื่อนไขและอุปสรรคของการทำรัฐประหาร ที่ชื่อว่า “โมเดลของ Jia กับ Liang” โดยผู้วิจัยทั้งคู่ระบุผลของการวิจัยว่า การรัฐประหารมีส่วนสัมพันธ์กับการกระจายอำนาจการเมืองการปกครอง (decentralization) อย่างมีนัยสำคัญ ข้อเสนอของผู้วิจัยทั้งคู่ คือ การรัฐประหารจะทำได้ยากขึ้นหากประเทศใดก็ตามมีลักษณะการบริหารจัดการการเมืองแบบกระจายอำนาจ

ประจักษ์ ก้องกีรติ (2545) ได้ทำการเรื่อง ก่อนจะถึง 14 ตุลาฯ : ความเคลื่อนไหวทางการเมือง วัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชน ภายใต้ระบอบเผด็จการทหาร (พ.ศ. 2506-2516) พบว่า ในทศวรรษที่ 2500 กลุ่มปัญญาชนและนักศึกษาได้ก่อตัวขึ้นเป็นกลุ่มทางสังคมทั้งในแง่ของปริมาณและคุณภาพ อันมาซึ่งนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทั้งสองกลุ่มมีบทบาทเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสังคม นักศึกษาจำนวนหนึ่งได้ก่อตัวเป็นเครือข่ายทางวาทกรรมแสดงความคิดแปลกใหม่หลากหลายผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ที่พวกเขาทำขึ้น

ขบวนการนักศึกษาปัญญาชนก่อน 14 ตุลาคม 2516 ได้รับความคิดอุดมการณ์จากสองแหล่งที่สำคัญคือ จากภายนอก (ประเทศ) และภายใน (อดีต) ของสังคมไทยเอง ส่งผลให้พวกเขามีลักษณะหลากหลายทางอุดมการณ์ คือ เป็นทั้งชาตินิยม ซ้ายใหม่บวกซ้ายเก่า และกษัตริย์นิยม

และแม้ว่ากระแสทางความคิดจะหลากหลายแตกต่างกันทางอุดมการณ์ แต่ก็มีจุดร่วมขมวดเป็นปมเดียวกัน มุ่งไปที่การต่อต้านเผด็จการทหาร เรียกร้องประชาธิปไตย และในที่สุดวาทกรรมทุกกระแสก็ปรากฏตัวร่วมกัน ในการเดินขบวนของนักศึกษาประชาชนในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง เครื่องมือการควบคุมความคิดของประชาชนในรัฐโอชันเนีย โดยการใช้ความกลัว ผ่านวรรณกรรม 1984 เป็นการศึกษาโดยใช้ รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งเน้นการตีความและวิเคราะห์ (Interpretative and textual analysis) ในเรื่องการควบคุมคนในสังคมโดยใช้เครื่องมือของรัฐคือการสร้างความกลัว โดยศึกษาจากรวรรณกรรมเรื่อง 1984 เป็นหลัก ส่วนเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การทบทวนวรรณกรรมจากทั้งภายในและต่างประเทศ และจากกรณีศึกษา (Case Studies) แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การสร้างความกลัวให้เกิดขึ้นในรัฐโอชันเนียนั้น มีวัตถุประสงค์ที่เพื่อให้สังคมโดยรวมทั้งหมดเกิดภาวะหยุดนิ่ง ไม่มีความวุ่นวายจากการคิด หรือการตั้งคำถามจากผู้คนในสังคมที่อยู่ภายใต้การดูแลจากพี่เบิ้ม (Big Brother) ซึ่งกระบวนการในการสร้างความกลัวให้เกิดขึ้น มีดังต่อไปนี้

1. การสร้างโทรภาพ (Telescreen)

ในรัฐไอซันเนีย วิธีที่รัฐสามารถจับตาสอดส่องดูความเคลื่อนไหวของผู้คนในรัฐ โดยการสร้างให้มีโทรภาพขึ้น ไม่ว่าจะใครทำอะไร ไม่ว่าจะทำอะไรที่ดังกว่าเสียงกระซิบที่แผ่วที่สุด ก็จะถูกดักได้หมด และพรรคก็จะสามารถเห็นได้หมด มีคำข้อความที่ติดอยู่ทั่วเมืองว่า “พีเบ้มกำลังจับตาดูคุณ” (ถอดความมาจาก Big brother is watching you) ทุกคนในรัฐจะต้องทำตัวเองให้ปกปิดที่สุดเมื่อต้องเผชิญหน้ากับโทรภาพ หรือคิดว่า ในบริเวณที่ตนเองอยู่มีโทรภาพใกล้ ๆ

และอีกหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของโทรภาพ คือการสื่อสารกับผู้คนในรัฐ ถึงสิ่งที่พรรคต้องการ ในรายการความเกลียดสองนาที่ ซึ่งจากออกอากาศอยู่เป็นระยะ เนื้อหาที่พูดถึง เช่น การอธิบายประวัติศาสตร์ตามที่รัฐอยากให้ เป็น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสงครามกับรัฐยูเรเซีย หรืออีสเตเซีย หรือจะเป็นการสร้างศัตรูของรัฐ ซึ่งทุกคนจะต้องเห็นว่า นั่นคือศัตรูของรัฐตามที่รัฐได้บอก ศัตรูคนสำคัญของรัฐคือ เอ็มมานูเอล โกลด์สไตน์ ซึ่งอดีตเคยเป็นผู้จงรักภักดีต่อรัฐ แต่ได้ก่อการกบฏ เป็นผู้ละทิ้งพรรค ก่ออาชญากรรมต่อต้านพรรค

เมื่อรายการหนึ่งจบลง ก็จะมีรายการต่อไปที่จะสาธยายถึงอาวุธยุทธโธปกรณ์ ที่แสดงถึงสมรรถนะของกองกำลังไอซันเนียในผู้คนได้รับชมอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายเมื่อไม่มีอะไรจะเปิด โทรภาพก็มีเสียงดนตรีซึ่งจะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับรัฐ เช่น ไอซันเนียเพื่อคุณ หรือ เสียงดนตรีทหาร เป็นต้น

2. ตำรวจความคิด (Thought Police)

การดำรงชีวิตในไอซันเนียนั้นไม่ยาก หากท่านเป็นคนไม่ชอบคิด อยู่ในรัฐนี้อย่าตั้งคำถามอย่าสงสัย พรรคว่าอย่างไรก็ต้องเอาตามนั้น พรรคจะเรียกพฤติกรรมที่แข็งกร้าว ซุบซิบนินทา หรือแม้กระทั่งมีความรัก ว่าเป็นอาชญากรรมทางความคิด (Thought Crime) และทั่วทั้งไอซันเนีย จะมีตำรวจความคิด (Thought Police) ที่จะคอยไล่ตามหาบรรดาภิกษุออกนอกทั้งหลาย เพื่อนำตัวมาฟอกความคิดให้สะอาดจะมองให้ชัดเจนขึ้น ก็จะคล้ายกับนักล้าแมมมด หรือนักล้าไซเบอร์ แบบในปัจจุบัน ที่หากที่ใครสักคนไม่กระทำตามกระแสที่สังคมส่วนใหญ่ต้องการก็จะโดนไล่ล่าผ่านโลกออนไลน์ หรือโลกในความจริง

และหากประชาชนในไอซันเนียต้องการใช้ชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยจากตำรวจความคิด จำเป็นที่จะต้องมีหลักการ “คิดสองชั้น” อันเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนในไอซันเนียอยู่ในร่องในรอย ไม่มีความคิดที่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐ หรือในนามพรรค หรือพีเบ้มนั่นเอง

3. การลงโทษในที่สาธารณะ (Public Punishment)

บ่อยครั้งในรัฐไอซันเนียที่มีการลงโทษในที่สาธารณะ เช่น นักโทษยูเรเซียซึ่งถูกจับความผิดฐานอาชญากรรมสงครามจะถูกแขวนคอที่สวนสาธารณะใจกลางเมือง ผู้คนในรัฐจะให้ความสนใจการแขวนคอนักโทษประหนึ่งมาได้เข้าเยี่ยมชมการแสดง หรือการละเล่นเพื่อความบันเทิงรูปแบบหนึ่ง ผู้คนล้มหลามในการเข้าดูการประหารชีวิตนักโทษ รวมถึงเด็กที่มักจะเรียกร้องให้ผู้ใหญ่พาไปดู และไม่ได้ไปดู ก็จะเกิดอารมณ์ฉุนเฉียวโมโห ทำให้ผู้ปกครองต้องพาเด็ก ๆ ไปดูการประหารนักโทษเสียจึงได้

บทสนทนาในหลายครั้งแสดงให้เห็นถึงการลงโทษในที่สาธารณะ ซึ่งบางครั้งกลายเป็นดูเหมือนว่าเป็นเรื่องปกติของคนในรัฐโอซันเนีย เช่น “เมื่อวานไปดูการแขวนคอนักโทษหรือเปล่า” หรือ “เป็นการแขวนคอที่ตึณะ” และยังพูดต่อไปอีกว่า “เสียดายตรงที่เค้าผูกขาพวกมันผมอยากดูมันดิบแข็งดิบขาชักดิ้นชักงอ ที่เยี่ยมกว่าอะไรทั้งหมดคือตอนท้าย ลื่นมันห้อยทะลักออกมาเขียวปืออันนี้ละถูกใจผมจริง” (รัศมี, 2557) เป็นต้น

4. การจับไปทรมานเพื่อปรับทัศนคติ (Tortured)

การจับกุมเกิดขึ้นเสมอ และมักจะเกิดขึ้นในเวลากลางคืน โดยมีการกระทำให้ผู้ที่กำลังจะถูกจับสะดุ้งตื่นจากการหลับไหลอย่างฉับพลัน มือหยาบเขย่าหัวไหล่ ไฟส่องจ้าเข้าตา ใบหน้าเหี้ยมร้ายล้อมเป็นวงรอบเตียง กรณีแบบนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการสอบสวน ไม่มีรายงานการจับกุม ผู้คนเพียงชอบหายไปตอนกลางคืน ชื่อถูกจำหน่ายจากทะเบียน บ้านที่ทุกชนิดที่ระบุถึงทุกสิ่งที่ทำถูกลบล้าง ความมีอยู่ของคุณถูกปฏิเสธ แล้วถูกลืมเลือน คุณถูกจำกัดทำลายล้าง ทำให้ระเหยเป็นไอ (รัศมี, 2557)

สรุปผลการวิจัย

รัฐโอซันเนียในวรรณกรรม 1984 เป็นรัฐที่มีการจัดตั้งอย่างเป็นระบบ สามารถออกแบบการควบคุมผู้คนในรัฐได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยการใช้วิธีสร้างเครื่องมือให้เกิดความกลัว เพราะเมื่อประชาชนในรัฐเกิดความกลัวต่อผู้ปกครองแล้ว การรักษาอำนาจอย่างถาวรก็จะเป็นไปโดยง่าย ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องให้ประชาชนรัก แต่ควรทำให้ประชาชนเกิดความกลัวจนไม่กล้าจะทำอะไรที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐ แม้กระทั่งการคิดต่าง การตั้งคำถาม รวมไปถึงการมีความรัก เพราะการมีความรัก ทำให้ผู้คนในสังคมเกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การพยายามที่จะเรียนรู้ผู้อื่น การพยายามทำความเข้าใจในความเห็นต่างนำไปสู่การรวมตัวกันสร้างพลังขึ้นของสังคม ซึ่งจะนำมาซึ่งความยากลำบากแก่รัฐในการปกครอง

เครื่องมือที่รัฐใช้ในการสร้างความกลัวในโอซันเนีย นับเป็นเครื่องมือที่ทรงพลัง และทำงานอย่างสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เช่น การมีโทรภาพที่มีหน้าที่ใช้งานได้อย่างหลากหลาย (Multifunction) ไม่ว่าจะเป็นการออกอากาศในสิ่งที่พรรคต้องการสื่อสารกับสังคม ไม่ว่าจะเป็นรายการ ความเกลียดสองนาที่ หรือ เพลงสรรเสริญรัฐ หรือการแสดงภาพศัตรูของรัฐ รวมไปถึงการออกคำสั่งให้ผู้คนในรัฐปฏิบัติในสิ่งที่รัฐต้องการ เช่น การบอกเวลาเข้า-ออกงาน การพักกลางวัน เป็นต้น

และโทรภาพยังเป็นเครื่องมือที่สามารถสอดส่องพฤติกรรมของคนในรัฐ เมื่อมีความพยายามที่จะลงมือกระทำความผิดหรือเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ และยังล่วงรู้กระทั่งความคิดของผู้คนในสังคม ที่มีความคิดที่แตกต่าง ผิดแปลกไปจากที่รัฐต้องการ นำมาซึ่งความแตกแยกและการไม่เชื่อฟัง (Disobey) เรียกว่า อาชญากรรมความคิด (Thought Crime) ข้อมูลทั้งหมดจะถูกส่งต่อไปยังตำรวจความคิด (Thought Police) เพื่อทำการเข้าจับกุม นำไปปรับทัศนคติหรือทำให้หายไปในทันที

ความสำเร็จของการสร้างความกลัวของพรรค คือการควบคุมความคิดของผู้คนได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด โดยมีตัวชี้วัดสำคัญก็คือ การที่สามารถทำให้ผู้คนเกลียดชังกัน พร้อมทั้งจะสร้างความรุนแรงระหว่างกันได้ หากเพียงแต่มีใครบางคนเกิดความรู้สึกว่า ได้พบเจอบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่เชื่อฟังรัฐ ทำการต่อต้านอำนาจรัฐทั้งในทางเปิดเผยหรือทางลับ มีความคิดเห็นที่แตกต่าง เป็นความคิดเห็นที่รัฐไม่ได้กำหนด ไม่เป็นไปตามสิ่งที่รัฐต้องการเท่านั้นเอง

ในท้ายที่สุดการสร้างความกลัว เพื่อเจตจำนงในการรักษาอำนาจอย่างถาวร ยังคงดำรงอยู่ต่อไปตามที่ตัวละครหนึ่งที่ชื่อว่า โอ ไบรอัน ได้กล่าวกับ วินสตัน สมิธ ในวันที่เขา (สมิธ) ถูกจับเพื่อไปปรับทัศนคติอย่างเหี้ยมโหด ไว้ว่า “คนเราไม่สถาปนาระบบเผด็จการขึ้นมาเพื่อพิทักษ์การปฏิวัติหรอก เขาทำปฏิวัติเพื่อสถาปนาระบบเผด็จการต่างหาก เป้าประสงค์ของการประทัดประหารก็คือการประทัดประหาร เป้าหมายของการทรمانก็คือการทรمان เป้าหมายของอำนาจก็คืออำนาจ”

เอกสารอ้างอิง

- ธนา มณีพุกฤษ. 2555. **การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 กับแนวคิดมาคิอาเวลลี**.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
รัศมี เผ่าเหลืองทอง และ อำนวยชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์ (แปล). 2557. **หนึ่ง เก้า แปด สี่ จอร์จ ออร์เวล**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สมมติ.
สมบัติ จันทรวงศ์. 2552. **เจ้าผู้ปกครอง (แปลและเขียนความนำ)**. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
Orwell, George. 1949. **1984**. New York : Penguin,
Machiavelli, Nicolo. 1995. **The Prince : Translated with an introduction by George Bull**. Harmondworth : Penguin Books.
UNDP Human Development Report. 1994. **New dimensions of human security**.
Oxford: Oxford University Press. pp. 22-23.

สืบค้นออนไลน์

- วีรพงษ์ รามางกูร. 2559. **ปกครองกันด้วยความกลัว (ออนไลน์)**.
สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_5720. เข้าถึงเมื่อ 2
กุมภาพันธ์ 2562.
พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. 2007. **การใช้ “การเมืองแห่งความกลัว” ในการปกครองของบรรดา
พันธมิตร (ออนไลน์)**. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2007/05/12650>
เข้าถึงเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2562.
หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ. 2017. **19 กันยายน 2549: 11 ปีของ “รัฐประหารเสียของ”**.
สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-41315814> เข้าถึงเมื่อ 1
กุมภาพันธ์ 2562.
วันรัก สุวรรณวัฒนา. **บทสัมภาษณ์ เรื่อง 1984 กับประเทศไทย สังคมที่ไร้เสรีภาพ
ทางความคิด (ออนไลน์)**. สืบค้นจาก
<https://www.youtube.com/watch?v=d7yl0V2PFec>. เข้าถึงเมื่อ 17 กุมภาพันธ์
2556
อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์. **เหตุใดรัฐจึงกลายเป็นฆาตกร (ออนไลน์)**.
สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2013/01/44835>. เข้าถึงเมื่อ 5
กุมภาพันธ์ 2562.